

ИЗВЕШТАЈ О ОСНОВНИМ ПОКАЗАТЕЉИМА СТАЊА БЕЗБЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА

у периоду од 2018. до 2022. године

* ОПШТИНА АЛЕКСАНДРОВАЦ *

УВОД

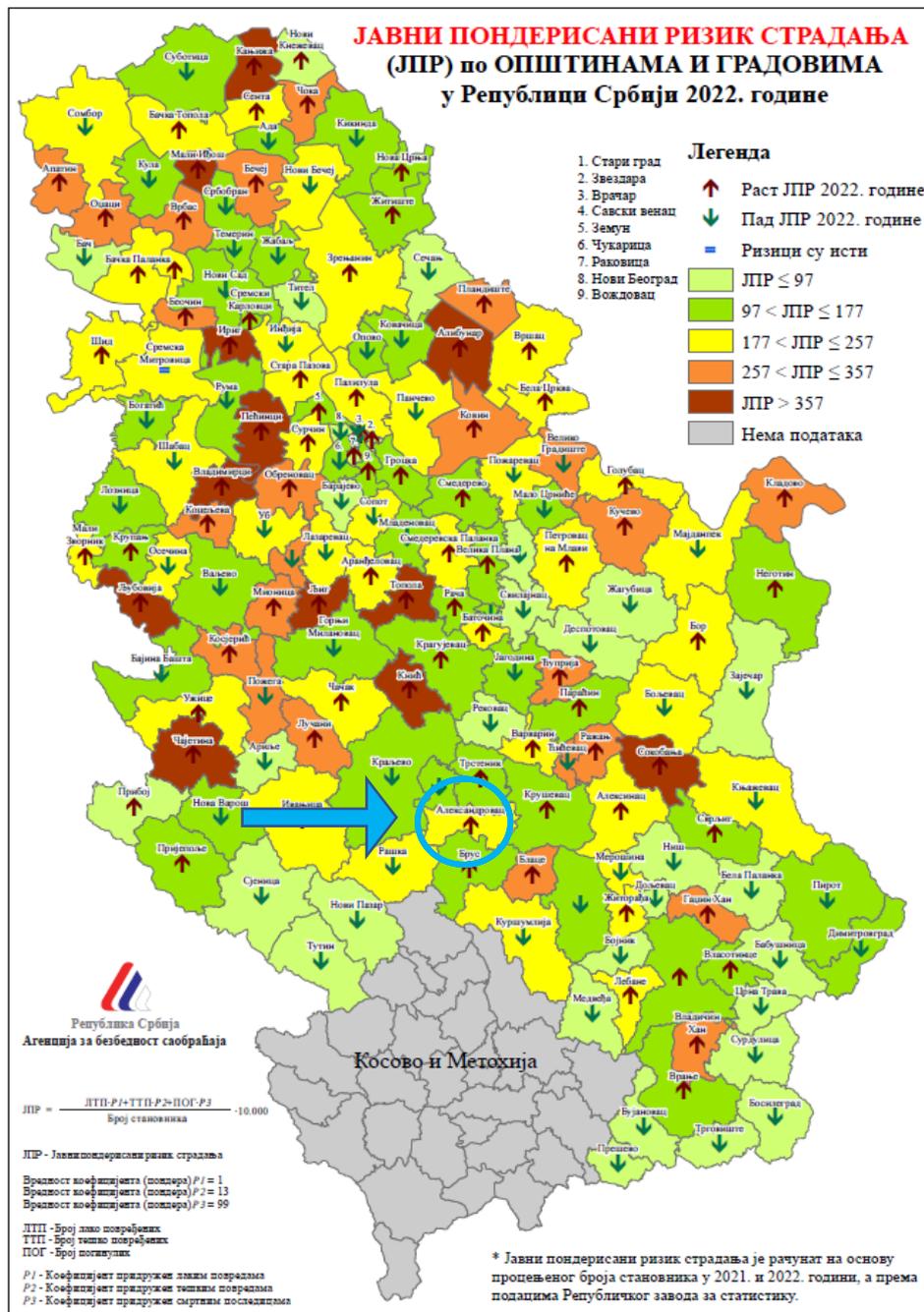
Праћење апсолутних показатеља безбедности саобраћаја (број и последице саобраћајних незгода) представља један од најчешће коришћених елемената за праћење стања безбедности саобраћаја на одређеном подручју, планирање мера и активности и праћење ефеката примењених мера. У складу са тим Агенција је извршила анализу стања безбедности саобраћаја за сваку локалну самоуправу (општину и град) појединачно и израдила Извештај са најважнијим чињеницама за сваку локалну самоуправу. Анализе су извршене на основу података о саобраћајним незгодама које су се догодиле у периоду од 2018. до 2022. године и резултата истраживања индикатора безбедности саобраћаја у Републици Србији 2022. године.

Овај извештај садржи основне податке о стању безбедности саобраћаја на територији општине Александровац. У извештају се налазе подаци о тренду који је успостављен у претходном петогодишњем периоду (2018-2022. година), када су у питању број саобраћајних незгода (СН) и број погинулих (ПОГ) и повређених (ПОВ) лица у саобраћајним незгодама на територији општине Александровац. Извршена је анализа стања безбедности саобраћаја за различите категорије учесника у саобраћају, у односу на својство учешћа, категорију возила у којој су се налазили и старост учесника. За сваку од посматраних категорија учесника у саобраћају су приказани основни подаци о стању безбедности саобраћаја и околностима настанка саобраћајних незгода у којима су учествовали. У Извештају су приказане и вредности основних индикатора безбедности саобраћаја за територију општине Александровац.

Најважније чињенице и закључци произашли из ових анализа би требали да буду коришћени као смернице за идентификацију проблема страдања становништва у саобраћајним незгодама, за планирање других детаљнијих истраживања и будућих активности свих субјеката на територији општине, у циљу унапређења безбедности саобраћаја.

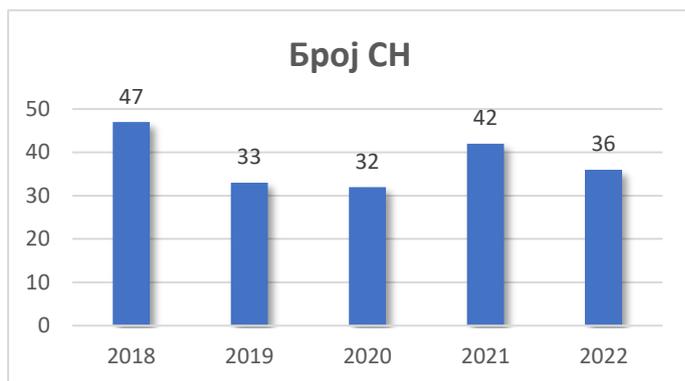
За спровођење детаљнијих анализа података о саобраћајним незгодама може се користити и јавно доступна апликација „**ИНТЕГРИСАНА БАЗА ПОДАТАКА О ОБЕЛЕЖИМА БЕЗБЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ**“, која је свим заинтересованим корисницима доступна преко интернет стране Агенције <http://www.abs.gov.rs/sr/analize-i-istrazivanja/baza-podataka> или директно преко линка <http://bazabs.abs.gov.rs/absPortal/>. Апликација је намењена свим субјектима, институцијама, предузећима и појединцима који су заинтересовани за податке о обележјима безбедности саобраћаја у Србији. Треба напоменути да апликација даје могућност за анализу података по локалним самоуправама (општинама и градовима), што може бити посебно значајно за рад локалних тела за координацију послова безбедности саобраћаја (савети и сл.).

1. КАРТА ЈАВНОГ ПОНДЕРИСАНОГ РИЗИКА СТРАДАЊА ПО ОПШТИНАМА И ГРАДОВИМА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ 2022. ГОДИНЕ

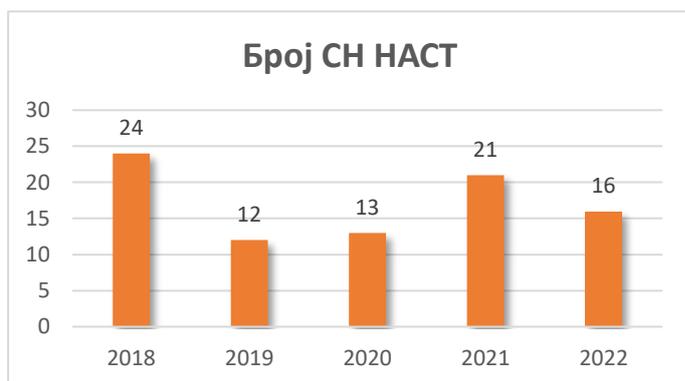

На карти изнад, приказане су вредности јавног пондерисаног ризика страдања становништва у друмском саобраћају, за 2022. годину, за сваку локалну самоуправу (општину и град) у Републици Србији. Јавни пондерисани ризик представља однос пондерисаног укупног броја настрадалих лица у саобраћајним незгодама (погинули, тешко повређени и лако повређени) током 2022. године и броја становника за сваку локалну самоуправу. Вредности јавног пондерисаног ризика су подељене у 5 класа. Јавни пондерисани ризик за општину Александровац припада класи **средњој вредности ризика**, при чему је у 2022. години дошло до **смањења** јавног пондерисаног ризика у односу на 2021. годину. Ова локална самоуправа је на **105. месту** од 161 локалне самоуправе у Републици Србији по вредности јавног пондерисаног ризика за 2022. годину.

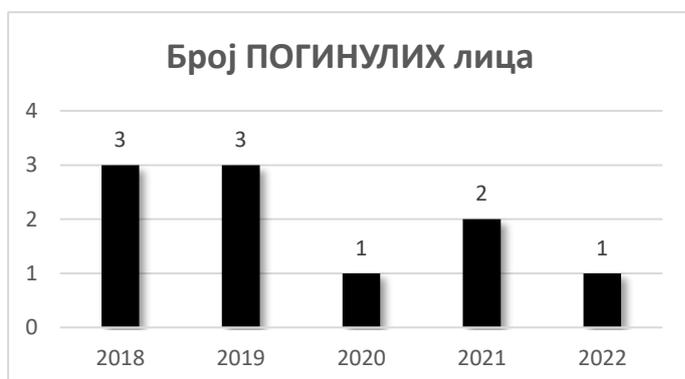
2. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ БЕЗБЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА (2018-2022. ГОДИНА)

- Укупан број евидентираних саобраћајних незгода је **279**.

- Укупан број саобраћајних незгода са настрадалим (погинулим и повређеним) лицима је **164**.

- Укупан број погинулих лица у саобраћајним незгодама је **9**.

- Укупан број повређених лица у саобраћајним незгодама је **233**.

3. СТРУКТУРА НАСТРАДАЛИХ ЛИЦА (2018-2022. година)

ПОНДЕРИСАНИ БРОЈ НАСТРАДАЛИХ ЛИЦА, У ОДНОСУ НА КАТЕГОРИЈУ ВОЗИЛА И СВОЈСТВО УЧЕШЋА

Свођењем свих настрадалих лица (погинула, тешко и лако повређена) одговарајућим пондерима (ПОГх99, ТПх13 и ЛТПх1) на укупан пондерисани број настрадалих лица, може се уочити да, у односу на категорију возила и својство учешћа настрадалих у саобраћајним незгодама, највише страдају **возачи и путници у ПА**.

ПОНДЕРИСАНИ БРОЈ НАСТРАДАЛИХ ЛИЦА, У ОДНОСУ НА СТАРОСТ НАСТРАДАЛИХ ЛИЦА

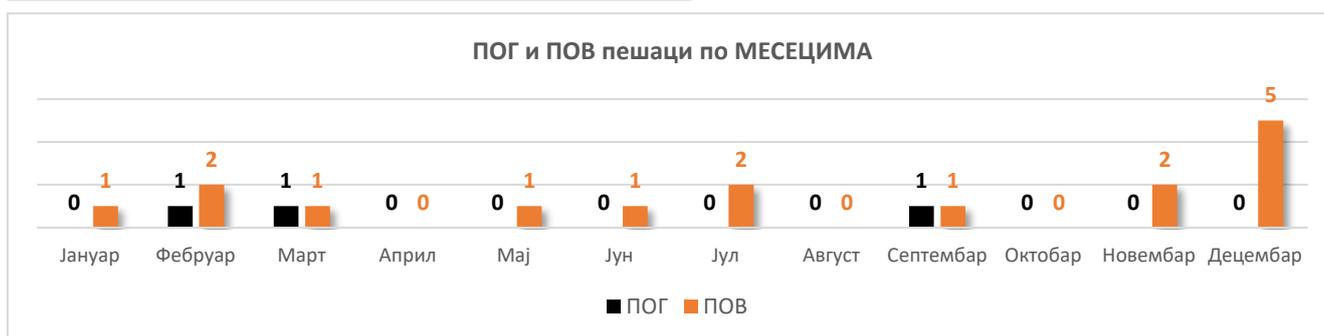

Свођењем свих настрадалих лица (погинула, тешко и лако повређена) одговарајућим пондерима (ПОГх99, ТПх13 и ЛТПх1) на укупан пондерисани број настрадалих лица, може се уочити да у саобраћајним незгодама највише страдају лица из **старосне групе 65+ година**.

4. БЕЗБЕДНОСТ ПЕШАКА У САОБРАЋАЈУ (2018-2022. година)

- Број погинулих пешака је 1, што чини 11% погинулих лица у СН (у Србији пешаци чине 26% свих погинулих лица у СН).
- Број повређених пешака је 30, што чини 13% повређених лица у СН (у Србији пешаци чине 13% свих повређених лица у СН).
- Највише настрадалих пешака је међу лицима старости **65+ година**.
- Пешаци највише страдају у **септембру, октобру**.
- У периоду од 2020. до 2022. године најчешћа група **утицајних фактора** настанка саобраћајних незгода са учешћем пешака је **Возач - непромишљене радње**.

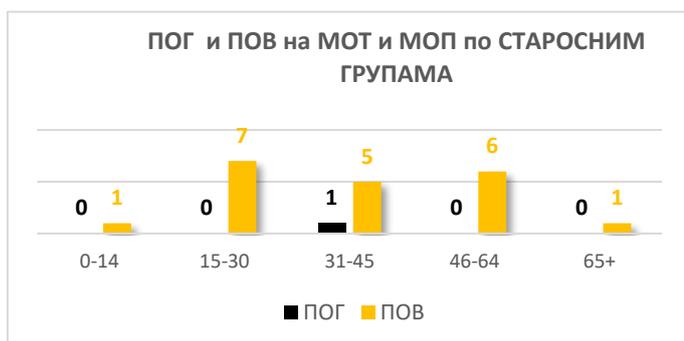
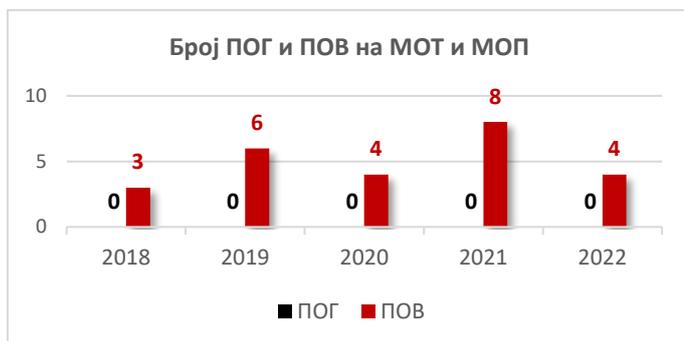
5. БЕЗБЕДНОСТ БИЦИКЛИСТА У САОБРАЋАЈУ (2018-2022. година)

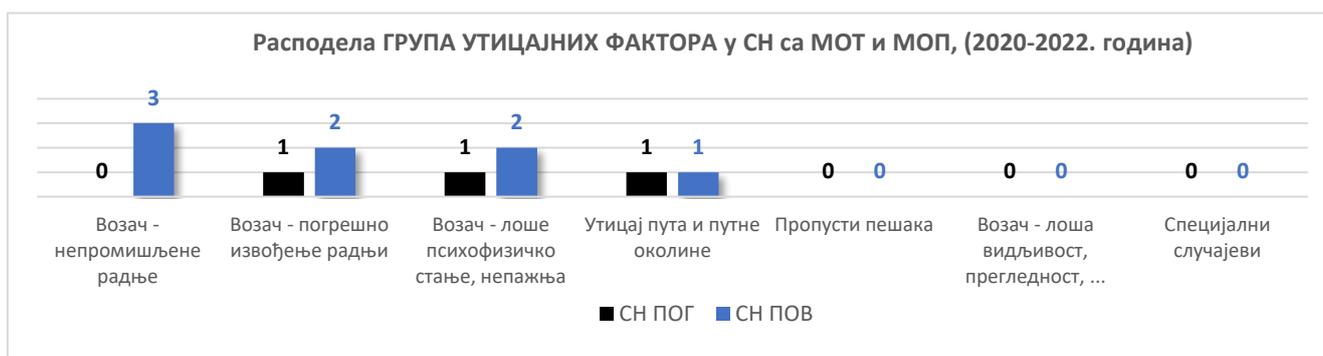
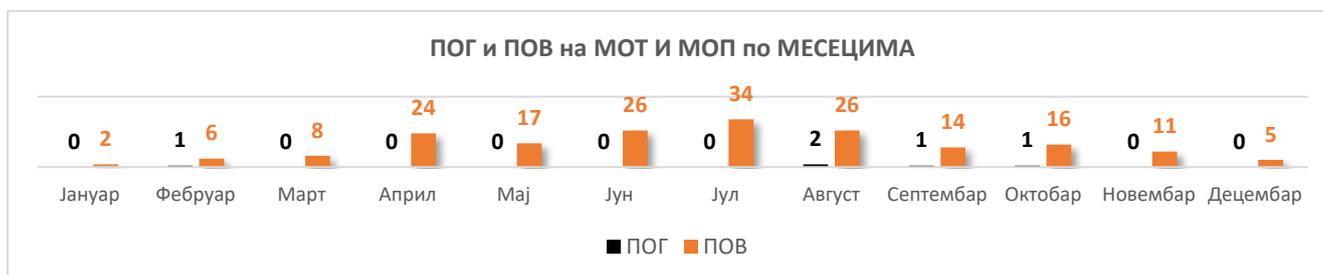
- Није било погинулих бициклиста у СН (у Србији бициклисти чине 9% свих погинулих лица у СН).
- Број повређених бициклиста је 19, што чини 8% повређених лица у СН (у Србији бициклисти чине 7% свих повређених лица у СН).
- Највише настрадалих бициклиста је међу лицима старости **0-14 година**.
- Бициклисти највише страдају у **августу**.
- У периоду од 2020. до 2022. године у СН са учешћем **бициклиста** најчешће је одабрана **група типова СН са једним возилом**.
- У периоду од 2020. до 2022. године најчешћа група **утицајних фактора** настанка саобраћајних незгода са учешћем бициклиста је **Возач - погрешно извођење радњи**.

6. БЕЗБЕДНОСТ МОТОЦИКЛИСТА И МОПЕДИСТА У САОБРАЋАЈУ (2018-2022. година)

- Није било погинулих лица на моторизованим двоточкашима у СН (у Србији моторизовани двоточкаши чине 10% свих погинулих лица у СН).
- Број повређених лица на моторизованим двоточкашима је 25, што чини 11% повређених лица у СН (у Србији моторизовани двоточкаши чине 6% повређених лица у СН).
- Највише настрадалих лица на МОТ и МОП је међу лицима старости 15-30 и 31-45 година.
- Лица на МОТ и МОП највише страдају у јулу.
- У периоду од 2020. до 2022. године у СН са МОТ и МОП најчешће је одабрана група типова СН са најмање два возила – без скретања.
- У периоду од 2020. до 2022. године најчешћа група утицајних фактора настанка саобраћајних незгода са учешћем МОТ и МОП је Возач - непромишљене радње.

7. БЕЗБЕДНОСТ ПУТНИЧКИХ АУТОМОБИЛА У САОБРАЋАЈУ (2018-2022. година)

- Број погинулих лица у ПА је 5, што чини 56% погинулих лица у СН (у Србији лица у ПА чине 45% погинулих).
- Број повређених лица у ПА је 137, што чини 59% повређених лица у СН (у Србији лица у ПА чине 63% повређених).
- Највише настрадалих возача и путника у ПА је међу лицима старости 15-30 година.
- Лица у ПА највише страдају у октобру.
- У периоду од 2020. до 2022. године у СН са ПА најчешће је одабрана група типова СН са најмање два возила – без скретања.
- У периоду од 2020. до 2022. године најчешћа група утицајних фактора у СН са учешћем ПА је Возач - непромишљене радње.

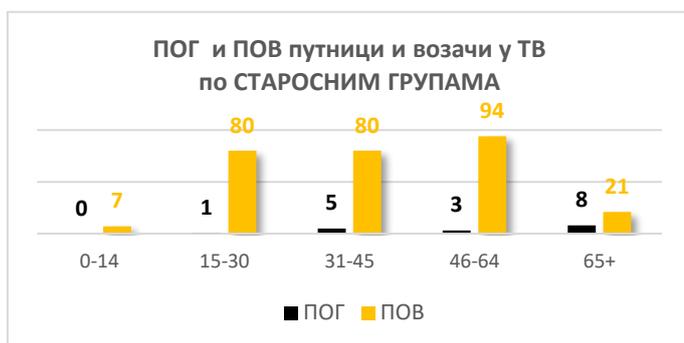
8. БЕЗБЕДНОСТ ТРАКТОРИСТА У САОБРАЋАЈУ (2018-2022. година)

- Погинуло је 4 лица у саобраћајним незгодама са учешћем трактора, што чини 44% погинулих лица у СН (у Србији лица у СН са тракторима чине 7% погинулих).
- Повређена лица у СН са тракторима чине 9% повређених лица у СН (у Србији лица у СН са тракторима чине 2% повређених).
- Највише настрадалих возача и путника на тракторима је међу лицима старости **31-45, 46-64 и 65+ година**.
- Највише настрадалих лица у СН са тракторима је у **октобру**.
- У периоду од 2020. до 2022. године код СН са тракторима најчешће је одабрана **група типова СН са једним возилом**.
- У периоду од 2020. до 2022. године најчешћа група **утицајних фактора** настанка СН са настрадалим лицима са учешћем трактора је **Возач - погрешно извођење радњи**.

9. БЕЗБЕДНОСТ ТЕРЕТНИХ ВОЗИЛА У САОБРАЋАЈУ (2018-2022. година)

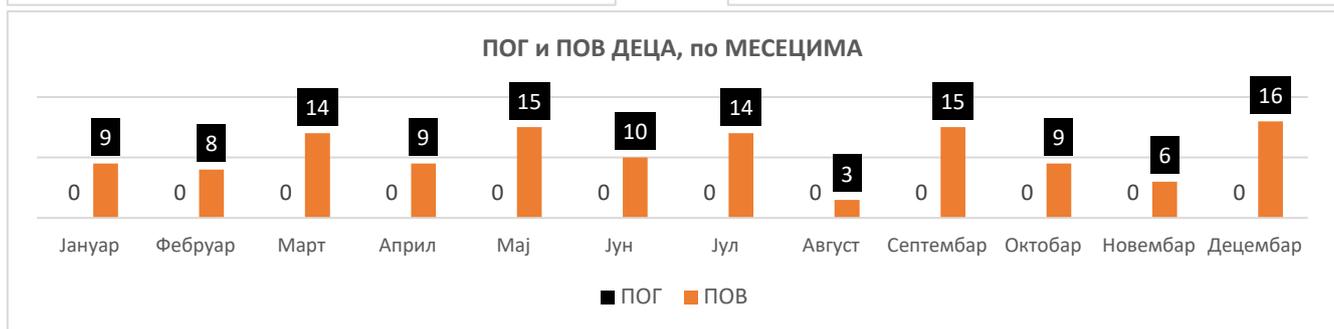

- **Погинуло је 1 лице у СН са учешћем теретних возила**, што чини **11% погинулих лица у СН** (у Србији лица у СН са теретним возилима чине 23% погинулих лица).
- **Повређена лица у СН са теретним возилима** чине **12% повређених лица у СН** (у Србији лица у СН са теретним возилима чине 16% повређених).
- Највише настрадалих возача и путника у теретном возилу је међу лицима старости **31-45 и 46-64 година**.
- Највише настрадалих лица у СН са теретним возилима је у **септембру**.
- У периоду од 2020. до 2022. године код СН са теретним возилима најчешће је одабрана **група типова СН са најмање два возила – без скретања**.
- У периоду од 2020. до 2022. године најчешћа група **утицајних фактора** настанка СН са настрадалим лицима са учешћем теретних возила је **Возач - непромишљене радње**.

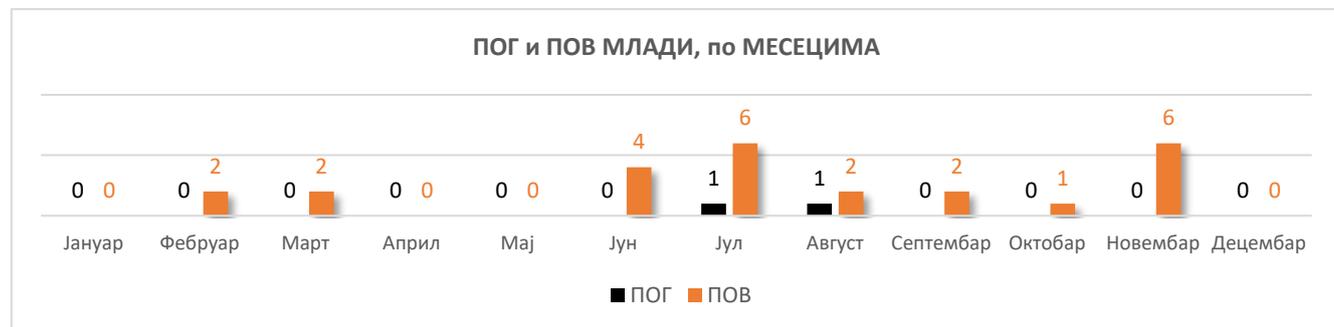
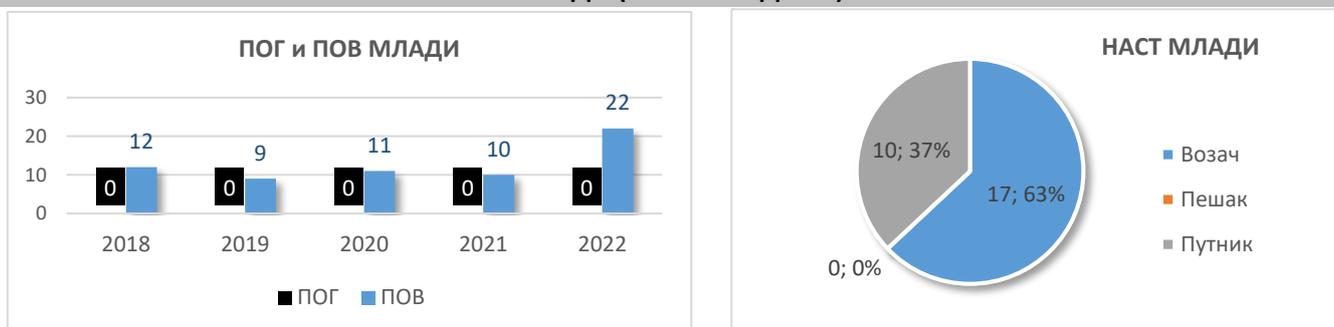
10. БРОЈ ПОГИНУЛИХ И ПОВРЕЂЕНИХ ЛИЦА У ОДНОСУ НА СТАРОСТ УЧЕСНИКА (2018-2022. година)

ДЕЦА (0 – 14 ГОДИНА)

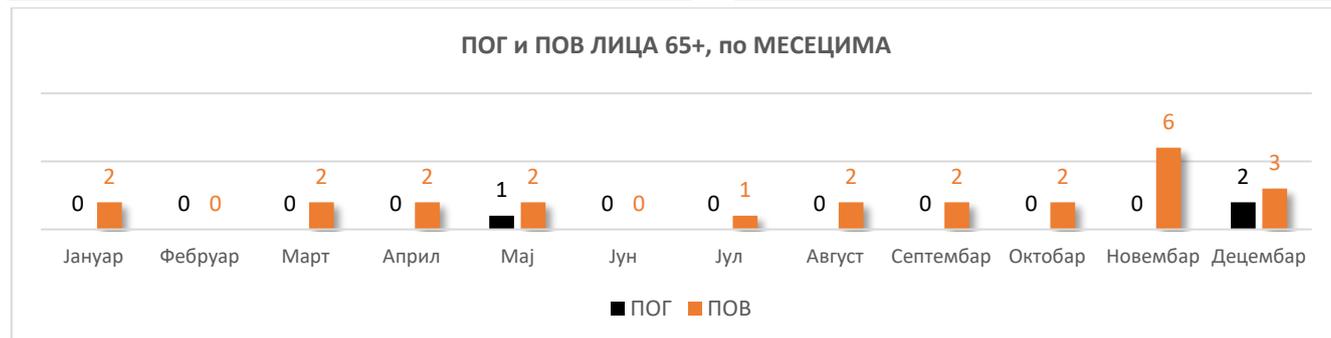
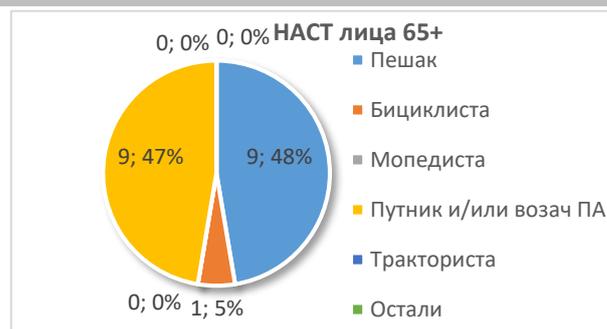
- Број повређене деце у посматраном периоду је **14**, док **није било погинуле деце**.
- Од укупног броја настрадале деце, деца путници чине **50%**, деца пешаци **7%**, а деца возачи **43%**.
- Деца највише страдају у **августу**.

МЛАДИ (15 – 30 ГОДИНА)

- Није било **погинулих младих лица** (у Србији млади чине 20% погинулих лица), док је **64 младих лица повређено**, што чини **27%** од укупно повређених лица (у Србији млади чине 31% повређених лица).
- Млади у саобраћајним незгодама најчешће страдају у својству **возача** (56%).
- Млади највише страдају у **августу**.

ЛИЦА СТАРИЈА ОД 65 ГОДИНА

- Укупно су **погинула 5 лица старија од 65 година**, што чини **56%** од укупно погинулих лица (у Србији лица старија од 65 година чине 31% погинулих лица), док је **44 старијих лица повређено**, што чини **19%** од укупно повређених лица (у Србији она чине 12% повређених лица).
- Лица старија од 65 година у саобраћајним незгодама најчешће страдају у својству **путника и/или возача ПА** (55%).
- Старији највише страдају у **септембру**.

11. ИНДИКАТОРИ ПОНАШАЊА УЧЕСНИКА У САОБРАЋАЈУ ЗА 2022. ГОДИНУ, за територију општине Александровац

У Табели 1. су приказане вредности најважнијих индикатора безбедности саобраћаја у вези са понашањем учесника у саобраћају (употреба сигурносних појасева, дечијих заштитних система, заштитних кацига, мобилног телефона у току вожње и понашање пешака), измерених у 2022. години на територији општине Александровац. Све измерене вредности индикатора сврстане су у одговарајућу класу. Дефинисано је пет класа, којима су придружене боје: зелена, жута, наранџаста, црвена и црна. Зелена боја код сваког индикатора означава најбољу класу, док црна боја означава најлошију класу са аспекта безбедности саобраћаја.

Табела 1. Вредности свих индикатора за територију општине Александровац и Републику Србију (2022)

Индикатори	Индикатори	Насеље			Ван насеља			Укупно		
		ЛС	Ранг	СРБ	ЛС	Ранг	СРБ	ЛС	Ранг	СРБ
Мобилни телефон	ПА	2,8	60	3,6	4,0	93	3,8	3,4	71	3,8
	ТВ	12,0	114	9,7	18,0	138	10,6	15,0	141	10,3
	БУС	14,3	76	16,0	18,2	104	15,8	16,3	93	15,7
Сигурносни појас	Возачи ПА	88,5	63	83,3	95,8	4	86,7	92,2	36	86,0
	Сувозачи ПА	84,4	44	78,9	90,9	24	84,1	87,7	29	82,5
	Предње седиште ПА	86,8	53	81,4	93,8	10	85,6	90,3	28	84,5
	Задње седиште ПА	17,9	67	16,2	23,9	53	19,9	21,1	59	19,6
	Возачи ТВ	72,0	20	52,8	46,0	114	59,9	59,0	81	59,1
	Сувозачи ТВ	60,0	41	45,1	45,8	79	48,2	51,3	59	48,8
	Предње седиште ТВ	69,2	21	51,3	45,9	108	57,5	56,8	76	57,0
	Возачи БУС	71,4	10	26,0	54,5	38	32,1	62,8	24	31,8
	Сувозачи БУС	0,0	55	27,6	80,0	17	35,9	57,1	31	36,6
Предње седиште БУС	65,2	13	26,1	59,3	35	32,5	62,0	24	32,3	
Заштитни системи за децу	До 3. године	85,7	25	68,0	71,4	81	66,9	78,6	56	69,1
	За децу од 4 до 12 год.	66,7	34	44,4	90,0	7	48,0	76,6	21	47,3
	За децу до 12 год.	75,0	28	55,7	80,5	23	56,9	77,5	27	57,9
Заштитне кациге	Возачи мопеда	50,0	99	57,7	75,0	40	59,2	62,5	84	58,3
	Путници на мопедима	100,0	1	45,0	N/A	N/A	48,9	100,0	1	46,6
	Возачи и путници на мопедима	60,0	79	56,8	75,0	36	58,4	66,7	57	57,4
	Возачи мотоцикала	80,0	120	87,3	100,0	1	91,5	85,7	124	90,9
	Путници на мотоциклима	0,0	62	67,4	N/A	N/A	76,0	0,0	97	73,4
	Возача и путника на мотоциклима	66,7	132	85,3	100,0	1	89,7	75,0	141	89,3
	Мопедиста и мотоциклиста	66,7	103	72,1	83,3	58	76,8	73,3	104	76,9
Бициклисти	7,1	23	3,5	0,0	33	4,0	3,8	39	3,7	
Пешаци	% прелазака на црвено светло	12,6	57	16,5	N/A	N/A	N/A	12,6	57	16,5
	% прелазака ван ОПП	34,8	110	29,4	N/A	N/A	N/A	34,8	110	29,4
	% прелазака уз ометање	3,6	75	4,0	N/A	N/A	N/A	3,6	75	4,0

Легенда:

Ранг – позиција посматране локалне самоуправе у односу на остале локалне самоуправе на подручју Републике Србије према конкретном индикатору.

* – индикатори који се први пут мере или се први пут посматрају „позитивистички“.

ЛС – локална самоуправа

СРБ – Република Србија

ПА – путнички аутомобил

ТВ – теретна возила

БУС – аутобус

ОПП – обележени пешачки прелаз

N/A – подаци/ранг не постоје или нису доступни

Сагледавајући вредности индикатора безбедности саобраћаја за локалну самоуправу Суботица и поредећи их са резултатима за Републику Србију, као и са циљевима стратегије безбедности саобраћаја, кључни **проблеми безбедности саобраћаја** којима треба посветити пажњу на територији локалне самоуправе су:

- **Коришћење мобилног телефона.** На територији посматране ЛС, коришћење мобилног телефона у путничким аутомобилима је највеће у поређењу са осталим локалним самоуправама и износи 8,6% у 2021. години. Додатно забрињава и тренд раста коришћења мобилног телефона (5,1% у 2019. години). Висока стопа коришћења мобилног телефона бележи се и код возача теретних возила и аутобуса.
- **Употреба сигурносног појаса на задњем седишту.** Иако је посматрана ЛС међу 15 најбољих по овом индикатору, вредност овог индикатора је веома ниска и износи свега 32,7%.
- **Употреба заштитних кацига на mopедима.** Иако је употреба заштитних кацига у посматраној ЛС изнад државног просека, вредност овог индикатора спада у категорији веома ниских вредности и износи 69,2%.
- **Понашање пешака.** Понашање пешака у посматраној ЛС спада у категорије ниских или веома ниских вредности индикатора безбедности саобраћаја.

Са друге стране, **позитивни резултати безбедности саобраћаја** уочавају се у следећим областима:

- **Употреба сигурносног појаса на предњем седишту.** Вредност овог индикатора је изнад републичког просека и спада у категорији високих вредности. Тренд овог индикатора у задње три године је стабилан.
- **Коришћење заштитних система за децу.** Иако спада у категорију средњих вредности индикатора, коришћење дечијих седишта је веома високо позиционирано у односу на остале ЛС (6. место). Посебно радује тренд пораста вредности овог индикатора (2019 – 63,3% -> 2021 – 85,8%).
- **Употреба заштитних кацига на мотоциклима.** Вредност овог индикатора спада у категорију веома високих вредности и премашује национални просек.

12. НАЈВАЖНИЈЕ ЧИЊЕНИЦЕ О СТАЊУ БЕЗБЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА на територији општине Александровац, У ПЕРИОДУ ОД 2018. до 2022. ГОДИНЕ

- Догодило се **укупно 279 саобраћајних незгода**, од којих је **164 саобраћајних незгода са настрадалим лицима**.
- У саобраћајним незгодама **погинуло је 9 лица**, док је теже и лакше **повређено 233 лица**.
- **Није успостављен опадајући тренд броја погинулих и повређених лица.**
- **Погинуо је један пешак**, што чини **11%** од укупног броја **погинулих лица** у СН.
- **Није било погинулих бициклиста** у СН.
- **Није било погинулих лица на моторизованим двоточкашима** у СН.
- **Погинуло је 5 лица у ПА**, што чини **56%** од укупног броја **погинулих лица** у СН.
- У саобраћајним незгодама где је **један од учесника био трактор**, погинуло је **4 лица**, што чини **44%** од укупног броја **погинулих лица**.
- У саобраћајним незгодама где је **један од учесника било теретно возило**, погинуло је **1 лице**, што чини **11%** од укупног броја **погинулих лица**.
- У посматраном периоду **повређено је 14-оро деце**, док **није било погинуле деце** у саобраћајним незгодама. Деца су највише страдала у својству **путника (50%)**.
- У саобраћајним незгодама није било **погинулих младих**. Млади у саобраћајним незгодама најчешће страдају у својству **возача (56%)**.
- У саобраћајним незгодама **погинуло је 5 лица старијих од 65 година**, што чини **56%** од укупног броја **погинулих лица**. Лица старија од 65 година у саобраћајним незгодама најчешће страдају у својству **путника и/или возача ПА (55%)**.
- Највећи број саобраћајних незгода са настрадалим лицима припада групи типова саобраћајних незгода „СН са једним возилом“.
- Највише настрадалих лица у саобраћајним незгодама било је у **октобру**.